

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Zasady oceniania rozwiązań zadań
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Historia
<i>Poziom:</i>	Poziom rozszerzony
<i>Formy arkusza:</i>	EHIP-R0-100, EHIP-R0-200, EHIP-R0-300, EHIP-R0-400, MHIP-R0-700, EHIP-R0-Q00, EHIP-R0-Z00
<i>Termin egzaminu:</i>	18 maja 2023 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	28 czerwca 2023 r.

Uwaga:

Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne, spełniające warunki zadania.

Zadanie 1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024 ¹	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	[III etap edukacyjny] 1. Najdawniejsze dzieje człowieka. Zdający: 1) porównuje koczowniczy tryb życia z osiadłym i opisuje skutki przyjęcia przez człowieka trybu osiadłego.

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do ilustracji.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: neolitu

Przykładowe uzasadnienie:

Na ilustracji widać rekonstrukcję zabudowań mieszkalnych. W wyniku rewolucji neolitycznej nastąpiło przejście z koczowniczego na osiadły tryb życia i zaczęły tworzyć się osady, a później miasta.

Zadanie 2.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	1. Starożytność. 2. Społeczeństwo, życie polityczne i kultura starożytnej Grecji. Zdający: 2) porównuje formy ustrojowe greckich polis.

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do informacji z tekstu.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (Dz.U. poz. 1698).

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Fragment 2.

Przykładowe uzasadnienie:

Tekst z fragmentu 2. charakteryzuje rzeczywistość starożytnej Sparty, o czym świadczy m.in. informacja o lokalizacji tej polis na Peloponezie / informacja o hegemonii Sparty na Peloponezie / określenie „miasto Lacedemończyków” / określenie „heloci”.

Zadanie 2.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	I. Starożytność. 2. Społeczeństwo, życie polityczne i kultura starożytnej Grecji. Zdający: 2) porównuje formy ustrojowe greckich polis.

Zasady oceniania

1 pkt – za dwa prawidłowe wskazania.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A – 3

B – 2

Zadanie 3. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	I. Starożytność. 3. Ekspansja w świecie [...] rzymskim. Zdający: 3) charakteryzuje ekspansję rzymską i wyjaśnia ideę imperium rzymskiego.

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź zawierająca trzy prawidłowe wskazania.

1 pkt – odpowiedź zawierająca dwa prawidłowe wskazania.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1 – F

2 – P

3 – P

Zadanie 4. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	II. Średniowiecze. 5. Polska w okresie rozbicia dzielnicowego. Zdający: 2) opisuje przemiany społeczno-gospodarcze na ziemiach polskich oraz ocenia społeczno-kulturowe skutki kolonizacji na prawie niemieckim.

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do informacji z obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Tak

Przykładowe uzasadnienie:

Cechą charakterystyczną w układzie przestrzennym miast lokowanych na prawie lubeckim był brak centralnie położonego, prostokątnego rynku. Rolę placu targowego pełniła szeroka ulica. Taki układ jest widoczny na planie Elbląga.

Zadanie 5.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Chronologia historyczna. Zdający porządkuje i synchronizuje wydarzenia z [...] dziejów ojczyustych. II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	II. Średniowiecze. 5. Polska w okresie rozbicia dzielnicowego. Zdający: 4) charakteryzuje proces przewycięzania rozbicia politycznego ziem polskich, ze wskazaniem na rolę władców [...]. 7. Polska w XIV–XV w. Zdający: 5) ocenia panowanie Piastów w dziejach Polski; ocenia politykę dynastyczną Jagiellonów.

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Fragment 3.

Przykładowe uzasadnienia:

- W tekście z fragmentu 3. opisana jest koronacja Przemysła II z 1295 r., a w pozostałych tekstach koronacie Kazimierza Wielkiego z 1333 r. i Władysława Jagiełły z 1386 r.
- Opisana we fragmencie 3. koronacja z 1295 roku (Przemysła II) była jedyną koronacją w Gnieźnie, a wszystkie późniejsze (z 1333 i 1386 r.) to koronacje w Krakowie.

Zadanie 5.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	II. Średniowiecze. 5. Polska w okresie rozbicia dzielnicowego. Zdający: 4) charakteryzuje proces przewycięzania rozbicia politycznego ziem polskich, ze wskazaniem na rolę władców [...]. 7. Polska w XIV–XV w. Zdający: 5) ocenia panowanie Piastów w dziejach Polski; ocenia politykę dynastyczną Jagiellonów.

Zasady oceniania

1 pkt – za odpowiedź zawierającą dwa prawidłowe imiona władców.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Fragment 1.: Kazimierz [Wielki]

Fragment 2.: Władysław [Jagiello]

Zadanie 6. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	II. Średniowiecze. 8. Kultura średniowiecza. Zdający: 3) identyfikuje dokonania kultury okresu średniowiecza w zakresie [...] architektury i sztuki, z uwzględnieniem kultury polskiego średniowiecza. III. Dzieje nowożytne. 2. Europa w XVI–XVII w. Zdający: 1) rozpoznaje charakterystyczne cechy renesansu europejskiego [...].

Zasady oceniania

2 pkt – za podanie dwóch prawidłowych nazw stylów i po jednej cesze każdego z nich.

1 pkt – za podanie jednej prawidłowej nazwy stylu i jego cechy albo za podanie dwóch prawidłowych nazw stylów.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Nazwa stylu 1.: gotycki

Cechy:

- ostrołukowe okna
- duże zdobione okna
- maswerki
- strzelistość
- przypory

Nazwa stylu 2.: renesansowy

Cechy:

- okna półkoliste i prostokątne
- dominuje kąt prosty i koło
- równowaga między poziomem i pionem
- klasyczny tympanon
- wieża z hełmem

Zadanie 7. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	III. Dzieje nowożytne. 2. Europa w XVI–XVII w. Zdający: 2) wyjaśnia polityczne, gospodarcze, społeczne, kulturowe uwarunkowania i następstwa reformacji [...].

Zasady oceniania

2 pkt – za sformułowanie dwóch prawidłowych argumentów.

1 pkt – za sformułowanie jednego prawidłowego argumentu.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Na szalkach wagi zostały umieszczone z jednej strony symbole Kościoła katolickiego, m.in. tiara papieska, klucz św. Piotra, zakonnicy i Biblia, a z drugiej strony tylko Biblia. Szala z Biblią przeważa, co oznacza przewagę Biblii nad wszystkim pozostałym. Zwolennicy reformacji Biblię uważali za jedyne źródło wiary.

- Po jednej stronie ukazana jest hierarchia Kościoła katolickiego, m.in. papież na tronie, kardynałowie, biskupi, przedstawiciele różnych zakonów. Z drugiej strony grupa równych sobie, skromnie i jednolicie ubranych ludzi, co symbolizuje ideę Kościoła zgodną z doktrynami reformacji (odrzućenie władzy papieża, likwidacja zakonów).

Zadanie 8.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	[III etap edukacyjny] 21. Rzeczpospolita Obojga Narodów i jej sąsiedzi w XVII w. Zdający: 1) wyjaśnia główne przyczyny wojen Rzeczypospolitej ze Szwecją [...]; 3) ocenia społeczno-gospodarcze i polityczne następstwa wojen w XVII w. III. Dzieje nowożytne. 2. Europa w XVI–XVII w. Zdający: 5) charakteryzuje główne europejskie konflikty polityczne w XVI–XVII w. [...]. 3. Rzeczpospolita w okresie renesansu i demokracji szlacheckiej. Zdający: 2) wyjaśnia przyczyny kryzysów wewnętrznych [...] Rzeczypospolitej w XVII w.

Zasady oceniania

- 1 pkt – za prawidłowe podanie imienia władcy.
 0 pkt – za błędną odpowiedź albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Zygmunt III [Waza], Zygmunt Waza

Zadanie 8.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	[III etap edukacyjny] 21. Rzeczpospolita Obojga Narodów i jej sąsiedzi w XVII w. Zdający: 1) wyjaśnia główne przyczyny wojen Rzeczypospolitej ze Szwecją [...]; 3) ocenia społeczno-gospodarcze i polityczne następstwa wojen w XVII w. III. Dzieje nowożytne. 2. Europa w XVI–XVII w. Zdający:

	<p>5) charakteryzuje główne europejskie konflikty polityczne w XVI–XVII w. [...].</p> <p>3. Rzeczpospolita w okresie renesansu i demokracji szlacheckiej. Zdający:</p> <p>2) wyjaśnia przyczyny kryzysów wewnętrznych [...] Rzeczypospolitej w XVII w.</p>
--	--

Zasady oceniania

1 pkt – za przedstawienie prawidłowej przyczyny.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

- Przyczyną konfliktu polsko-szwedzkiego była rywalizacja o panowanie nad basenem Morza Bałtyckiego [uzyskanie hegemonii nad tym obszarem].
- Przyczyną konfliktu polsko-szwedzkiego była rywalizacja o panowanie nad obszarem Inflant.

Zadanie 8.3. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
<p>II. Analiza i interpretacja historyczna.</p> <p>Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].</p>	<p>[III etap edukacyjny]</p> <p>21. Rzeczpospolita Obojga Narodów i jej sąsiedzi w XVII w. Zdający:</p> <p>1) wyjaśnia główne przyczyny wojen Rzeczypospolitej ze Szwecją [...];</p> <p>3) ocenia społeczno-gospodarcze i polityczne następstwa wojen w XVII w.</p> <p>III. Dzieje nowożytne.</p> <p>2. Europa w XVI–XVII w. Zdający:</p> <p>5) charakteryzuje główne europejskie konflikty polityczne w XVI–XVII w. [...].</p> <p>3. Rzeczpospolita w okresie renesansu i demokracji szlacheckiej. Zdający:</p> <p>2) wyjaśnia przyczyny kryzysów wewnętrznych [...] Rzeczypospolitej w XVII w.</p>

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

W przypadku ostatniego władcy z dynastii Jagiellonów (Zygmunt II August) o końcu jego panowania zdecydowała śmierć. Z kolei w przypadku ostatniego władcy z dynastii Wazów (Jan II Kazimierz) mieliśmy do czynienia z abdykacją.

Zadanie 9. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	[III etap edukacyjny] 21. Rzeczpospolita Obojga Narodów i jej sąsiedzi w XVII w. Zdający: 3) ocenia [...] polityczne następstwa wojen w XVII w. III. Dzieje nowożytne. 2. Europa w XVI–XVII w. Zdający: 5) charakteryzuje główne europejskie konflikty polityczne w XVI–XVII w. [...].

Zasady oceniania

- 2 pkt – odpowiedź zawierająca trzy prawidłowe wskazania.
1 pkt – odpowiedź zawierająca dwa prawidłowe wskazania.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

- 1 – P
2 – F
3 – P

Zadanie 10.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	III. Dzieje nowożytne. 4. Rzeczpospolita Obojga Narodów w XVII w. Ustrój, społeczeństwo i kultura. Zdający: 3) ocenia polską specyfikę w zakresie rozwiązań ustrojowych [...] na tle europejskim; 4) charakteryzuje proces oligarchizacji życia politycznego Rzeczypospolitej.

Zasady oceniania

- 1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie.
0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

- Opisana w tekście zasada *liberum veto* na polskim gruncie przekształciła się w zasadę literalnie rozumianej jednomyślności, co skutkowało zrywaniem sejmów i paraliżem państwa.
- *Liberalne veto* stało się narzędziem walki politycznej, szczególnie w okresie oligarchii magnackiej.

Zadanie 10.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	III. Dzieje nowożytne. 6. Rzeczpospolita w XVIII w. Reformy oświeceniowe i rozbiory. Zdający: 3) charakteryzuje i ocenia dzieło Sejmu Wielkiego [...].

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłową odpowiedź.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

Zadanie 11. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	III. Dzieje nowożytne. 6. Rzeczpospolita w XVIII w. Reformy oświeceniowe i rozbiory. Zdający: 1) charakteryzuje politykę Rosji, Prus i Austrii wobec Rzeczypospolitej i wskazuje przejawy osłabienia suwerenności państwa polskiego; 2) charakteryzuje działania zmierzające do naprawy Rzeczypospolitej [...].

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

RozwiązanieRozstrzygnięcie: NiePrzykładowe uzasadnienie:

Istotą monteskiuszowskiej zasady trójpodziału władzy w państwie jest równowaga władzy ustawodawczej, wykonawczej i sędowniczej. W tekście jest mowa o tym, że władza prawodawcza (ustawodawcza) należy w Rzeczypospolitej do trzech stanów sejmujących: królewskiego, senatorskiego i poselskiego.

Zadanie 12.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	IV. Wiek XIX. 4. Walka o niepodległość Polski w okresie niewoli narodowej. Zdający: 3) wyjaśnia przyczyny, charakter i skutki powstań narodowych.

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym nazwę bitwy oraz odwołanie do informacji zawartych w obu źródłach.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

RozwiązanieRozstrzygnięcie: BPrzykładowe uzasadnienie:

W źródle 2. została opisana bitwa pod Ostrołęką, ponieważ jest w niej mowa m.in. o przegranej wojsk polskich, udziale w niej gen. Józefa Bema, ataku Rosjan przez rzekę. Na planie B widać m.in. trasę ataku wojsk gen. Bema.

Zadanie 12.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Chronologia historyczna. Zdający porządkuje i synchronizuje wydarzenia z [...] dziejów ojczystych. II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	IV. Wiek XIX. 4. Walka o niepodległość Polski w okresie niewoli narodowej. Zdający: 3) wyjaśnia przyczyny, charakter i skutki powstań narodowych.

Zasady oceniania

1 pkt – za odpowiedź poprawną.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

Zadanie 13.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	IV. Wiek XIX. 6. Europa i świat w XIX w. Zdający: 3) rozpoznaje największe osiągnięcia nauki i techniki XIX w.

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie prawidłowego nazwiska.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

[Ignacy] Łukasiewicz

Zadanie 13.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	IV. Wiek XIX. 6. Europa i świat w XIX w. Zdający: 3) rozpoznaje największe osiągnięcia nauki i techniki XIX w.

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie prawidłowej nazwy.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Zabór austriacki [Galicja]

Zadanie 14. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	IV. Wiek XIX. 6. Europa i świat w XIX w. Zdający: 4) rozpoznaje dorobek kulturowy XIX w.

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie prawidłowej nazwy i jednej cechy stylu.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Nazwa stylu: realizm

Cechy stylu:

- przedstawianie spraw codziennych
- brak idealizacji
- pokazywanie pracy zwykłych ludzi
- elementy brzydoty

Zadanie 15. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	IV. Wiek XIX. 6. Europa i świat w XIX w. Zdający: 2) analizuje polityczne, gospodarcze i społeczne przyczyny oraz następstwa podbojów kolonialnych państw europejskich w Azji i Afryce.

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Tak

Przykładowe uzasadnienie:

W źródle 1. została zaprezentowana krytyczna ocena polityki Wielkiej Brytanii, która – zdaniem autora przemówienia – bezwzględnie eksploatuje jedną ze swych kolonii, tj. Indie,

stosując ucisk fiskalny. Ilustracja ze źródła 2. potwierdza ten stan rzeczy. Widać na niej dobrze ubranych i przebywających w komfortowych warunkach brytyjskich urzędników oraz wychudzonych i zrozpaczonych Hindusów.

Zadanie 16. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	V. Wiek XX. 4. Odbudowa niepodległości i życie polityczne II Rzeczypospolitej. Zdający: 1) opisuje proces kształtowania się terytorium II Rzeczypospolitej, w tym powstanie wielkopolskie i powstania śląskie oraz plebiscyty, a także wojnę polsko-bolszewicką.

Zasady oceniania

- 2 pkt – odpowiedź zawierająca trzy prawidłowe wskazania.
- 1 pkt – odpowiedź zawierająca dwa prawidłowe wskazania.
- 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

- 1 – F
- 2 – P
- 3 – F

Zadanie 17. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	V. Wiek XX. 2. Kryzys demokracji i systemy totalitarne. Zdający: 4) ocenia politykę świata zachodniego wobec totalitaryzmu nazistowskiego i komunizmu; wyjaśnia genezę II wojny światowej.

Zasady oceniania

- 1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do obu źródeł.
- 0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

RozwiązanieRozstrzygnięcie: NiePrzykładowe uzasadnienie:

Do łamania postanowień traktatu wersalskiego nawiązuje tylko źródło 2., które odnosi się do kwestii remilitaryzacji Nadrenii przez Niemcy w 1936 roku. Źródło 1. odnosi się do plebiscytu w okręgu Saary z 1935 roku, co nie było naruszeniem traktatu wersalskiego.

Zadanie 18. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	V. Wiek XX. 6. Europa i świat podczas II wojny światowej. Zdający: 1) opisuje główne etapy II wojny światowej i wskazuje przełomowe wydarzenia dla jej przebiegu.

Zasady oceniania

1 pkt – za odpowiedź zawierającą poprawne miejsce i rok.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

RozwiązanieMiejsce: Pearl HarbourRok: 1941**Zadanie 19. (0–2)**

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	V. Wiek XX. 6. Europa i świat podczas II wojny światowej. Zdający: 4) opisuje organizację polskiego państwa podziemnego oraz różne formy ruchu oporu, ze szczególnym uwzględnieniem działalności Armii Krajowej.

Zasady oceniania

2 pkt – za dwie prawidłowe odpowiedzi.

1 pkt – za jedną prawidłową odpowiedź.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1 – B

2 – C

Zadanie 20. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	V. Wiek XX. 9. Europa i świat w okresie rywalizacji ZSRR i Stanów Zjednoczonych. Zdający: 5) wyjaśnia cele utworzenia NATO i Układu Warszawskiego oraz charakteryzuje te bloki militarne.

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Nie

Przykładowe uzasadnienie:

Traktat A odnosi się do powstania Paktu Północnoatlantyckiego, który był utworzony jako sojusz obronny świata zachodniego. Natomiast traktat B jest traktatem założycielskim Układu Warszawskiego, który utworzyły państwa komunistycznej Europy pod kierownictwem ZSRS.

Zadanie 21. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	V. Wiek XX. 15. Polska w latach 1956–1980. Zdający: 2) wyjaśnia przyczyny kryzysów społeczno-politycznych: 1968 r. [...]; 4) charakteryzuje relacje państwo-Kościół i ocenia rolę Kościoła w życiu społecznym.

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Nie

Przykładowe uzasadnienie:

Źródło 1. jest przejawem kampanii propagandowej z 1968 roku, kiedy winnymi strajków studenckich okrzyknięto „syjonistów” – zwolenników państwa Izrael. Doprowadziło to do antysemickich czystek w Polsce. Źródło 2. jest przykładem kampanii propagandowej

wymierzonej w wizerunek polskiego Kościoła. Tuż przed obchodami milenium chrztu Polski biskupi polscy skierowali do biskupów niemieckich list, w którym znalazły się słowa „przebaczamy i prosimy o przebaczenie”, co komuniści chcieli pokazać jako przykład antypolskiej działalności Kościoła.

Zadanie 22. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	11. Polska w systemie komunistycznym. Zdający: 3) charakteryzuje realia życia gospodarczego [...] PRL-u. [PP] V. Wiek XX. 15. Polska w latach 1956–1980. Zdający: 5) charakteryzuje [...] życie codzienne w Polsce Ludowej.

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Nie

Przykładowe uzasadnienie:

Huta Lenina została wybudowana w latach pięćdziesiątych / w latach 50–54, a w tekście opisana jest dekada lat 70-tych / są informacje o kredytach z państw kapitalistycznych.

Zadanie 23. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	V. Wiek XX. 8. Okupacja niemiecka i radziecka na ziemiach polskich. Zdający: 3) wskazuje podobieństwa i różnice w polityce obu okupantów wobec narodu polskiego.

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Czesław Miłosz pisał o swoich przyjaciółach, którzy zostali zamordowani przez Sowieców w zbrodni katyńskiej w 1940 roku. PRL, jako państwo zależne od ZSRS, propagowała tzw. kłamstwo katyńskie polegające na przypisywaniu tej zbrodni Niemcom.

Zadanie 24.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	16. Polska w latach 1980–1989. Zdający: 1) wyjaśnia ideę Solidarności i jej wpływ na przemiany społeczno-polityczne w Polsce.

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie prawidłowego nazwiska wraz z wyjaśnieniem zawierającym odwołanie do faktografii.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Nazwisko: [Leonid] Breżniew

Przykładowe wyjaśnienie:

Breżniew ciężką chorobą nazywał sytuację związaną z falą strajków, narodzinami i legalizacją ruchu społecznego Solidarności, co oznaczało kryzys władzy komunistycznej w Polsce.

Zadanie 24.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	16. Polska w latach 1980–1989. Zdający: 1) wyjaśnia ideę Solidarności i jej wpływ na przemiany społeczno-polityczne w Polsce.

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie prawidłowego nazwiska wraz z wyjaśnieniem zawierającym odwołanie do faktografii.

0 pkt – za odpowiedź niepełną, błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Nazwisko: [Wojciech] Jaruzelski

Przykładowe wyjaśnienie:

Jaruzelski postanowił dokonać siłowej rozprawy z *Solidarnością* i ruchami opozycyjnymi – w tym celu wprowadził stan wojenny na terenie całego kraju, by zdelegalizować i spacyfikować opozycję.

Zadanie 25. (0–12)

Temat 1. Porównaj pozycję władcy w państwach starożytnego Bliskiego Wschodu oraz w starożytnym Rzymie okresu cesarstwa. W pracy wykorzystaj materiały źródłowe (s. 26–27).

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
<p>I. Chronologia historyczna. Zdający porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej [...] dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych.</p> <p>II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; dostrzega wielość perspektyw badawczych oraz wielorakie interpretacje historii i ich przyczyny.</p> <p>III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym lub problemowym; dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje pozyskane informacje z różnych źródeł wiedzy.</p>	<p>I. Starożytność</p> <p>1. Cywilizacje Bliskiego Wschodu. Zdający: 1) charakteryzuje uwarunkowania geograficzne rozwoju cywilizacji na Bliskim Wschodzie.</p> <p>4. Społeczeństwo, życie polityczne i kultura starożytnego Rzymu. Zdający: 1) charakteryzuje przemiany ustrojowe i społeczne [...] w cesarstwie rzymskim.</p>

Kryteria oceniania

Poziom IV (9–12 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty (polityczny, społeczno-gospodarczy i kulturowy) • poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji, porównując pozycję władcy despotycznego z pozycją cesarzy rzymskich • poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe • trafnie i w pełni wykorzystał materiał źródłowy • sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
Poziom III (6–8 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii (np. scharakteryzował funkcjonowanie pryncypatu i dominatu w Rzymie) • w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe (np. wpływ armii na życie polityczne w Rzymie) • przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym (np. wpływ religii na pozycję władcy) • w większości wykorzystał materiał źródłowy • podjął próbę formułowania wniosków • podjął próbę oceny.
Poziom II (3–5 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu (np. wymienił różnice w funkcjonowaniu władzy despotycznej i władzy cesarskiej) • podjął próbę uporządkowania podanej faktografii • podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych • podjął próbę wykorzystania załączonych materiałów źródłowych i przywołanie ich w tekście pracy.
Poziom I (1–2 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu • podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi • poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni • podjął nieudolną próbę wykorzystania materiałów źródłowych.

Temat 2. Scharakteryzuj wpływ przywilejów szlacheckich na rozwój społeczeństwa stanowego w Polsce w XIV–XV wieku.

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Chronologia historyczna. Zdający porządkuje i synchronizuje wydarzenia [...]; dostrzega zmienność	II. Średniowiecze 7. Polska w XIV–XV w. Zdający: 2) charakteryzuje rozwój monarchii stanowej w Polsce, uwzględniając strukturę

<p>i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych.</p> <p>II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; dostrzega wielość perspektyw badawczych oraz wielorakie interpretacje historii i ich przyczyny.</p> <p>III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym lub problemowym; dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje pozyskane informacje z różnych źródeł wiedzy.</p>	<p>społeczeństwa polskiego w późnym średniowieczu i rozwój przywilejów szlacheckich.</p>
---	--

Kryteria oceniania

<p>Poziom IV (9–12 pkt)</p>	<p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty (polityczny, społeczno-gospodarczy i kulturowy) • poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji • poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe • sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
<p>Poziom III (6–8 pkt)</p>	<p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonał celowej i trafnej selekcji faktów świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii (np. przywileje szlacheckie jako istotny krok na drodze przekształcenia Polski w państwo rządzone przez szlachtę) • w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe (np. wpływ polityki dynastycznej Andegawenów i Jagiellonów na treść przywilejów) • przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym • podjął próbę formułowania wniosków • podjął próbę oceny.
<p>Poziom II (3–5 pkt)</p>	<p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu (np. omówił najważniejsze przywileje) • podjął próbę uporządkowania podanej faktografii • podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych.

Poziom I (1–2 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni.
-----------------------	---

Temat 3. Scharakteryzuj genezę, przebieg i następstwa wojny trzydziestoletniej.

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
<p>I. Chronologia historyczna. Zdający porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych; dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych.</p> <p>II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; dostrzega wielość perspektyw badawczych oraz wielorakie interpretacje historii i ich przyczyny.</p> <p>III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym lub problemowym; dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje pozyskane informacje z różnych źródeł wiedzy.</p>	<p>III. Dzieje nowożytne</p> <p>2. Europa w XVI–XVII. Zdający: 6) charakteryzuje główne konflikty polityczne w [...] XVII w. [...].</p>

Kryteria oceniania

Poziom IV (9–12 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty (polityczny, społeczno-gospodarczy i kulturowy) poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
-------------------------	--

Poziom III (6–8 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> dokonał celowej i trafnej selekcji faktów świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii (np. przedstawił przebieg wojny, z uwzględnieniem podziałów na etapy) w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe (np. wpływ sytuacji politycznej w Europie na wybuch wojny) przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym podjął próbę formułowania wniosków podjął próbę oceny.
Poziom II (3–5 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu podjął próbę uporządkowania podanej faktografii podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych (np. wpływ reformacji na wybuch wojny trzydziestoletniej).
Poziom I (1–2 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni.

Temat 4. Scharakteryzuj rolę kultury w utrzymaniu i kształtowaniu tożsamości narodowej Polaków w XIX wieku.

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
<p>I. Chronologia historyczna. Zdający porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych; dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych.</p> <p>II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; dostrzega wielość perspektyw badawczych oraz wielorakie interpretacje historii i ich przyczyny.</p> <p>III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym lub problemowym;</p>	<p>IV. Wiek XIX</p> <p>4. Walka o niepodległość Polski w okresie niewoli narodowej. Zdający: 2) rozpoznaje działania społeczeństwa sprzyjające rozwojowi tożsamości narodowej.</p>

dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje pozyskane informacje z różnych źródeł wiedzy.	
---	--

Kryteria oceniania

Poziom IV (9–12 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty • poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji • poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe • sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
Poziom III (6–8 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • dokonał celowej i trafnej selekcji faktów świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii (np. scharakteryzował kulturę polską na emigracji) • w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe (np. wpływ autonomii Królestwa Polskiego i Galicji na zachowanie tożsamości narodowej Polaków) • przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym • podjął próbę formułowania wniosków • podjął próbę oceny.
Poziom II (3–5 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawił częściową faktografię, odnosząc się do dzieł wybranych twórców • podjął próbę uporządkowania podanej faktografii • podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych (np. rola emigracji w utrzymaniu tożsamości narodowej).
Poziom I (1–2 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu • podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi • poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni.

Temat 5. Przedstaw i oceń zmiany w rolnictwie od II RP do upadku PRL. W pracy wykorzystaj materiały źródłowe (s. 27–28).

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Chronologia historyczna. Zdający porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych; dostrzega zmienność	V. Wiek XX 5. II Rzeczpospolita. Społeczeństwo, gospodarka, kultura. Zdający: 1) charakteryzuje i ocenia dorobek gospodarczy II Rzeczypospolitej.

<p>i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych.</p> <p>II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; dostrzega wielość perspektyw badawczych oraz wielorakie interpretacje historii i ich przyczyny.</p> <p>III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym lub problemowym; dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje pozyskane informacje z różnych źródeł wiedzy.</p>	<p>13. Polska w latach 1944–1948. Zdający: 3) rozpoznaje charakterystyczne cechy okresu odbudowy i przebudowy gospodarki, z uwzględnieniem reformy rolnej [...].</p>
---	--

Kryteria oceniania

<p>Poziom IV (9–12 pkt)</p>	<p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty (polityczny, społeczno-gospodarczy, kulturowy) • poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji (np. wyjaśnił wpływ polityki na przemiany struktury społecznej w powojennej Polsce) • trafnie i w pełni wykorzystał materiał źródłowy • poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe • sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
<p>Poziom III (6–8 pkt)</p>	<p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonał celowej i trafnej selekcji faktów świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii (np. przedstawił wpływ zmian ustrojowych na przemiany w rolnictwie) • w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe (np. ukazał wpływ reform na zmiany w strukturze wielkości gospodarstw) • przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym • w większości wykorzystał materiał źródłowy • podjął próbę formułowania wniosków • podjął próbę oceny.

Poziom II (3–5 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu (np. dekret o reformie rolnej z 1944 roku) • podjął próbę uporządkowania podanej faktografii • podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych (np. wykazał związek między „głodem ziemi” na wsi a potrzebą reformy rolnej) • podjął próbę wykorzystania załączonych materiałów źródłowych i przywołania ich w tekście pracy.
Poziom I (1–2 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, nawiązując do treści zawartych w materiale źródłowym • podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi • poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni • podjął nieudolną próbę wykorzystania materiałów źródłowych.